

Publieke taak, privaat uitgevoerd

KRIS DOUMA

Kris Douma is voorzitter van de NBA

De controle van de jaarrekening door de accountant is een publieke taak, die privaat wordt uitgevoerd. Voor de accountantssector is dat geen nieuws. Immers, (controleerend) accountants doen hun werk 'in het publiek belang'. Dat heeft zich ook vertaald in wetgeving, een publiekrechtelijke organisatie (NBA) en een wettelijk beschermd beroep. Dat geldt ook voor bijvoorbeeld notarissen.

Maar de afgelopen tien, twintig jaar is zowel het aantal 'publieke taken' als het aantal sectoren waar die taken privaat worden uitgevoerd, fors gestegen. Het duidelijkst is dat wellicht bij de Wet witwassen en financiering terrorisme (Wwft) en de sanctiewetgeving. Beide komen voort uit Europese regelgeving en staan op de nominatie te worden geëvalueerd. Een goede gelegenheid om wat issues onder de loep te nemen inzake 'publieke taak, privaat uitgevoerd'. Hebben de met publieke taken belegde private sectoren de juiste en voldoende bevoegdheden en instrumentarium om die taak uit te voeren? Zijn de verwachtingen over de effectiviteit van die private uitvoering van publieke taken reëel?

Soms lijkt het alsof voor privaat uitgevoerde publieke taken *zero tolerance* wordt gevraagd (zie de kritiek op uitvoering van de poortwachtersfunctie), waar dat voor publiek uitgevoerde taken verre van het geval is. Van de aanpak van illegaal opgevoerde

fatbikes tot en met uitkeringsfraude, compensatie van aardbevings schade en zelfs de opvolging van aangiftes van aanranding en verkrachting; op tal van terreinen hanteert de publieke sector een andere tolerantiegraad en wordt slechts een beperkt deel van deze 'kwesties' aangepakt. Dat gaat meestal lang goed, totdat publieke urgentie ontstaat en dan schiet het soms heel erg door, met de toeslagenaffaire als triest dieptepunt. Kunnen we een open gesprek voeren over de risicobereidheid bij de uitvoering van publieke taken, zowel in de publieke als de private sector? Is er een goede balans tussen de gewenste zekerheid en volledigheid van de uitvoering van die taak en de daarvoor te verrichten werkzaamheden en te maken kosten?

Even terug naar de vraag over bevoegdheden versus verantwoordelijkheden. Terwijl de bevoegdheden van de NBA zich vooral richten op individuele beroepsbeoefenaren, wordt van de NBA in toenemende mate verwacht maatregelen te nemen gericht op accountantsorganisaties. De NBA stuurde daarover recent al een brief aan de minister van Financiën. Daarin pleiten we er voor samen te onderzoeken hoe de bevoegdheden van de NBA meer in lijn kunnen worden gebracht met van de sector verwachte taken en verantwoordelijkheden.

Maar het issue is eigenlijk veel breder. Als er in de publieke sector iets misgaat, wordt er vaak een onderzoek

ingesteld naar de oorzaken en *guess what*: vrijwel altijd is een van de conclusies 'gebrek aan samenwerking' tussen instanties. Zowel binnen de overheid als in sommige semi-publieke of private sectoren heeft dat geleid tot afspraken over samenwerking. Duidelijk voorbeeld is de samenwerking van overheid en organisaties in de zorg om te komen tot een 'elektronisch patiëntendossier'. Natuurlijk moeten voorzorgen worden genomen ter bescherming van de privacy, maar de noodzaak van samenwerking wordt erkend. Gek genoeg hebben met publieke taken belegde private organisaties, zoals banken, notarissen, accountants, de afgelopen jaren regelmatig gevraagd om mogelijkheden tot samenwerking. Als een accountant, notaris of bank om een moverende reden een klant weigert, kan die klant eindeloos blijven shoppen totdat een andere accountant, notaris of bank wordt gevonden die de klant wel accepteert. 'Samenwerking' tussen private organisaties met publieke taken lijkt echter vrijwel onmogelijk, want verboden op grond van privacyregels. Dat is begrijpelijk, maar het is maar een van de voorbeelden van 'meten met twee standaarden'.

Effectieve en efficiënte uitvoering van publieke taken door private organisaties is van groot maatschappelijk belang. Maar een goed gesprek daarover moet eigenlijk nog beginnen. ←